

DECIZIE

20 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecători:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni împotriva deciziei din 13 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni împotriva Companiei Internaționale de Asigurări „ASITO” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Andrei Toma cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în ordine de regres, dobînzii de întîrziere, penalității de întîrziere și a cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La data de 26 februarie 2015, ÎM CIA „Transelit” SA s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva CIA „ASITO” SA solicitînd inițial încasarea în ordine de regres a despăgubirii de asigurare în mărime de 7692, 60 lei, dobînzii de întîrziere în mărime de 43 lei, penalității de întîrziere în mărime de 115,39 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 270 lei din contul CIA „ASITO” SA în beneficiul ÎM CIA „Transelit” SA.

În motivarea acțiunii s-a invocat că la data de 18.06.2014 între ÎM CIA „Transelit” SA și Veronica Bîrsan a fost încheiat un contract de asigurare facultativă a mijloacelor de transport Auto-CASCO nr.AC 0145CH/14, prin care s-a asigurat automobilul de model „Toyota Auris”, cu număr de înmatriculare KAX 950, contra mai multor riscuri, inclusiv contra prejudiciilor rezultate din accidente de circulație.

Menționează că, la data de 28 iulie 2014, aproximativ la ora 17:03, în mun. Chișinău pe str. Voluntarilor, nr. 18/5, s-a produs un accident de circulație în care au fost implicate automobilul de model „Mercedes Vario”, cu număr de înmatriculare CRV765, condus de Andrei Toma și autoturismul de model „Toyota Auris”, cu număr de înmatriculare KAX 950, condus de către Veronica Bîrsan.

Indică că, în conformitate cu dosarul contravențional și a procesului verbal cu privire la contravenție din 28 iulie 2014, vinovat în comiterea accidentului rutier a fost recunoscut Andrei Toma. În cadrul procesului contravențional inițiat, s-a invocat că

contravenientul Andrei Toma a încălcat prevederile pct.91 alin.(a) Regulamentului Circulației Rutiere, conjunctură care a condus la producerea coliziunii. Andrei Toma a fost sancționat cu o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 50 unități contravenționale și 6 puncte de penalizare.

Remarcă că, la momentul producerii accidentului rutier, Andrei Toma deținea poliță de asigurare obligatorie de răspundere civilă seria RCAI nr.000357083 valabilă pentru perioada 28 august 2013- 19 august 2014, eliberată de către CIA „ASITO” SA. Părțile implicate în accidentul de circulație au declarat cazul accidentului la companiile de asigurări cu care aveau întocmite contracte de asigurare.

Susține că, a intentat dosar de daune nr.358/07-14C, fiind întocmit în acest sens procesul-verbal de constatare a pagubelor, care a fost semnat de toate părțile implicate. Ca, urmare a soluționării dosarului de daune s-a constatat că accidentul produs constituie un caz asigurat și urmează a fi despăgubit conform normelor legale în vigoare. În rezultatul operațiunilor de calcul, a acordului privind stabilirea și modalitatea de achitare a despăgubirilor dintre Veronica Bîrsan și ÎM CIA „Transelit” SA, s-a stabilit că despăgubirea de asigurare a autovehiculului avariat „Toyota Auris”, constituie suma de 7692,60 lei.

Conform deciziei nr. D/D CASCO 358/07-14C din 13 ianuarie 2015 cu privire la plata despăgubirilor de asigurare, a fost dispusă recunoașterea evenimentului produs drept caz asigurat și achitarea despăgubirii de asigurare în sumă de 7692, 60 lei, despăgubire care a fost achitată conform ordinului de plată nr.12 din 13 ianuarie 2015.

Relatează că, prealabil adresării în instanța de judecată, a solicitat compensarea daunei materiale pe cale extrajudiciară, însă, solicitarea a rămas fără răspuns.

Declară că, asiguratorul în limitele despăgubirii plătite și din momentul plății în asigurarea de bunuri este subrogat - de drept și fără nici o formalitate - în toate drepturile asiguratului sau beneficiarului asigurării contra persoanei responsabile de cauzarea daunei. În speță subrogarea poate fi instituită, deoarece asiguratorul a plătit asiguratului despăgubirea de asigurare cuvenită.

Afirmă că, persoana responsabilă de cauzarea prejudiciului în rezultatul accidentului rutier deține contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto la CIA „Asito” SA, iar reprezentantul companiei pârâte a contrasemnat procesul-verbal de constatare a pagubelor.

Susține că, asiguratorul de răspundere civilă auto CIA „Asito” SA urmează să achite pãgubitului, despãgubirea de asigurare în proporție de 7692, 60 lei, precum și dobânda și penalitatea de întârziere.

Prin încheierea din 02 martie 2015 a judecătorei Rîșcani mun.Chișinău a fost aplicat sechestru pe conturile bancare ale CIA „Asito” SA în limita valorii acțiunii de 7692, 60 lei.

Prin decizia din 11 mai 2015 a Curții de Apel Chișinău a fost respins recursul declarat de CIA „Asito” SA și a fost menținută încheierea din 02 martie 2015 a judecătorei Rîșcani mun.Chișinău.

La data de 24 noiembrie 2015, ÎM CIA „Transelit” SA a depus cerere de concretizare a cerințelor în sensul micșorării cuantumului acțiunii, solicitînd încasarea din contul pârîtilui CIA „Asito” SA a prejudiciului material în mărime de 815,00 lei, a penalității în mărime de 1384,20 lei, a dobînzii de întârziere în sumă de 1220,17 lei, taxa de stat în sumă de 270 lei și a sumei de 2400 lei cu titlu de cheltuieli de executare.

În motivarea cererii de concretizare s-a invocat că ulterior depunerii cererii de chemare în judecată, la data de 16 noiembrie 2015 CIA „Asito” SA a virat în contul ÎM CIA „Transelit” SA prejudiciu material în sumă de 6877,60 lei.

Prin hotărârea din 28 decembrie 2015 a judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău s-a admis acțiunea înaintată de ÎM CIA „Transelit” SA și s-a încasat din contul CA „Asito” SA în beneficiul ÎM CIA „Transelit” SA prejudiciu material în mărime de 815 lei, penalitatea în mărime de 1384,20 lei, dobândă de întârziere în mărime de 1220,17 lei și cheltuielile de judecată, constituite din taxa de stat în mărime de 270 lei și cheltuielile suportate pentru executarea documentului executoriu de aplicare a măsurilor de asigurare în mărime de 2400 lei.

Prin decizia din 13 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de CIA „Asito” SA și s-a casat hotărârea din 28 decembrie 2015 a judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a admis parțial acțiunea înaintată de ÎM CIA „Transelit” SA și s-a încasat din contul CA „Asito” SA în beneficiul ÎM CIA „Transelit” SA prejudiciul material în mărime de 815 lei, penalitatea în mărime de 500 lei și cheltuielile de judecată constituite din taxa de stat în mărime de 270 lei.

La data de 17 mai 2016, ÎM CIA „Transelit” SA a declarat recurs împotriva deciziei din 13 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe și încasarea cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat.

În susținerea recursului s-a invocat că instanța de apel a interpretat în mod eronatt legea.

Remarcă că, argumentele instanței de apel prin care a fost micșorată penalitatea, nu își găsesc reflectare legală.

Referitor la cerința cu privire la încasarea dobânzii de întârziere, menționează că instanța de apel neîntemeiat a respins această cerință, abordând pretenția fără o motivare juridică corespunzătoare.

Indică că, speța dedusă judecății este reglementată și de prevederile art. 1328 alin. (3) Cod civil, care evocă că sunt nule înțelegerile prin care asigurătorul se eliberează de obligația plății eventualelor dobânzi de întârziere.

Specifică că, deși intimata CIA „ASITO” SA a fost somată, nu și-a îndeplinit obligația de plată a despăgubirii de asigurare la data scadenței acestora, motiv pentru care a pretins încasarea dobânzii în raport cu normele legale învederate supra. Prin respingerea acestei cerințe se atestă că au fost aplicate eronat normele de drept material, iar aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară.

Or, nemotivarea hotărârii în privința aspectelor mai sus arătate duce la încălcarea procesului echitabil consfințit în art. 6 CEDO, iar, în opinia recurentului, soluția instanței de apel nu este argumentată și corespunzătoare circumstanțelor de fapt și de drept stabilite în cauză. Se prefigurează concluzia că probele administrate nu au fost apreciate de instanța de apel la justa valoare, fiind apreciate unilateral, creîndu-se astfel impresia că instanța este părtinitoare.

Relevă că, instanța de apel a admis apelul și a respins celelalte capete ale acțiunii, inclusiv cheltuielile de executare, însă, nu s-a expus în nici un mod asupra legalității și temeiniciei cerinței privind cheltuielile de executare și nici nu și-a motivat soluția în privința acestui capăt de cerere.

Opinează că, contrar prevederilor art.373 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă,

instanța de apel judecând apelul a lăsat fără apreciere argumentele invocate în referință de către ÎM CIA „Transelit” SA, referindu-se doar la susținerile invocate de către reprezentantul CIA „ASITO” SA, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză.

În conformitate cu art.434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 13 aprilie 2016, iar ÎM CIA „Transelit” SA a declarat recurs la data de 17 mai 2016, ceea ce denotă că recursul este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 13 iulie 2016 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de ÎM CIA „Transelit” SA și va casa decizia instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art. 1329 alin.(1) Cod civil, asigurătorul care a plătit despăgubirea de asigurare preia, în limitele acestei sume, dreptul la creanță pe care asiguratul sau o altă persoană care a încasat despăgubirea de asigurare îl deține în raport cu terțul responsabil de producerea pagubei dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Conform art. 1415 alin.(1) Cod civil, persoana care a reparat prejudiciul cauzat de o altă persoană are dreptul la o acțiune de regres împotriva acesteia în mărimea despăgubirii plătite persoanei vătămate dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Conform art. 22 alin.(11), (12), (13) al Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule nr. 414 din 22 decembrie 2016, dacă, la data producerii accidentului de autovehicul, persoana păgubită are în vigoare un contract de asigurare de bunuri pentru bunurile avariate sau distruse prin accidentul de autovehicul, posesorul unor astfel de bunuri va fi despăgubit în temeiul aceluși contract. În cazul când persoana păgubită se adresează asigurătorului cu care are încheiat contract de asigurare de bunuri pentru recuperarea prejudiciului, constatarea avariilor, soluțiile tehnologice adoptate, evaluarea și stabilirea despăgubirilor vor fi opozabile asigurătorului de răspundere civilă auto al persoanei vinovate, în limita prevederilor prezentei legi, dacă

asigurătorul de bunuri a respectat procedura de invitare a asigurătorului de răspundere civilă auto prevăzută la alin.(12¹). Întru respectarea prevederilor alin.(12), asigurătorul de bunuri al persoanei păgubite recuperează despăgubirea de asigurare plătită acesteia de la asigurătorul de răspundere civilă auto al persoanei vinovate, în limitele stabilite de prezenta lege pentru unul și același accident.

Conform art. 17 alin. (2), (3) al Legii cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006, asigurătorul nu este în drept să nu plătească despăgubirea de asigurare în cadrul asigurării de răspundere civilă. În asigurarea de răspundere civilă, asigurătorul are dreptul, în cazurile prevăzute la alin.(1), la acțiune de regres față de persoana răspunzătoare de cauzarea prejudiciului. În asigurarea de răspundere civilă, asigurătorul este subrogat, în limitele despăgubirii de asigurare plătite, în toate drepturile asiguratului sau ale beneficiarului asigurării contra persoanelor care poartă răspundere de producerea pagubei. Asigurătorul poate renunța total sau parțial la exercitarea dreptului de subrogare împotriva persoanei care poartă răspundere de producerea pagubei, dacă ea însăși a suferit grav, sau împotriva moștenitorilor ei, dacă persoana a decedat ca urmare a producerii riscului asigurat, sau în alte situații în care împrejurările justifică renunțarea.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sînt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii.

Din materialele pricinii rezultă că s-a constatat cu certitudine că la data de 28 iulie 2014, aproximativ orele 17:03, în mun. Chișinău, str. Voluntarilor, nr. 18/5, s-a produs un accident rutier cu implicarea automobilului de model „Mercedes Vario”, cu număr de înmatriculare CRV765 condus de Andrei Toma și autoturismului de model „Toyota Yaris”, cu număr de înmatriculare KAX 950 condus de Veronica Bîrsan.

Vinovat în comiterea accidentului rutier a fost recunoscut Andrei Toma, pentru ce a fost și sancționat conform art. 242 alin.(2) Cod contravențional (f.d.25).

De asemenea, s-a stabilit că la momentul producerii accidentului rutier, Andrei Toma deținea poliță de asigurare obligatorie de răspundere civilă seria RCAI nr.000357083, valabilă pentru perioada 20 august 2013-19 august 2014, eliberată de către CIA „Asito” SA.

Concomitent, Colegiul reține că la data de 18 iunie 2014 între ÎM CIA „Transelit” SA și Veronica Bîrsan a fost încheiat un contract de asigurare facultativă a mijloacelor de transport auto CASCO nr. AC 0145CH/14, conform căruia a fost asigurat automobilul de model „Toyota Auris” cu număr de înmatriculare KAX 950, fiind eliberată și poliță de asigurare (f.d.23).

După producerea accidentului rutier, părțile implicate au anunțat companiile de asigurare cu care aveau încheiate contracte de asigurare, inclusiv și Veronica Bîrsan (f.d.22). Ulterior a fost întocmit dosarul de daune și procesul verbal de constatare a pagubelor nr. 358/07-14C din 29 iulie 2014 (f.d.21, 27- 28).

La soluționarea cazului, s-a constatat că accidentul produs constituie un caz asigurat și urmează a fi achitată despăgubirea de asigurare. În rezultatul operațiunilor de calcul și acordul privind modalitatea de achitare a despăgubirilor, s-a convenit achitarea sumei de 7692, 60 lei, cu titlu de despăgubire de asigurare prin decizia nr.D/D CASCO 358/07-14C din 13 ianuarie 2015 cu privire la plata despăgubirilor de asigurare (f.d.21verso), achitată SRL „Avantmotor-Com” conform ordinului de plată nr. 12 din 13 ianuarie 2015 (f.d.20).

În consecință, ÎM CIA „Transelit” SA s-a adresat CIA „Asito” SA, prealabil sesizării instanței de judecată, cu cerere, prin care a solicitat, în ordine de regres, achitarea despăgubirii de asigurare în sumă de 7692, 60 lei, în termen de 7 zile de la recepționarea acesteia (f.d.19). Însă, în termenul acordat, pîrîtul nu a achitat despăgubirea, ceea ce a determinat adresarea ÎM CIA „Transelit” SA în instanța de judecată cu cerere de recuperare a prejudiciului material în ordine de regres, penalității de întârziere și dobînzii de întârziere.

Raportînd circumstanțele pricinii la normele de drept material aplicabile speței, Colegiul reține că instanța de fond corect a ajuns la temeinicia pretențiilor înaintate, cu concretizările ulterioare, de către ÎM CIA „Transelit” SA împotriva CIA „Asito” SA .

La acest capitol, Colegiul remarcă că Veronica Bîrsan fiind deținător al contractului de asigurare facultativă a mijloacelor de transport auto CASCO nr. AC 0145CH/14, a beneficiat de despăgubire de asigurare în urma producerii accidentului rutier estimată la suma de 7692, 60 lei, rezultînd din prevederile art. 16 alin.(6) al Legii cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006.

Tot aici, este de menționat că la întocmirea dosarelor de daune, inclusiv și a procesului verbal de constatare a pagubelor de către ÎM CIA „Transelit” SA, pîrîtul nu a obiectat asupra volumului și pagubelor stabilite, ceea ce denotă că a acceptat conținutul acestuia, fapt corect reținut și de instanța de fond.

Colegiul relevă că reprezentantul CIA „Asito” SA nu a solicitat efectuarea unei evaluări suplimentare a prejudiciului și în acest sens se atestă irelevanța ipotezei pîrîtului precum că evaluările efectuate de ÎM CIA „Transelit” SA sunt mai mari în comparație cu preturile practicate la unitățile specializate.

Colegiul apreciază ca fiind justă poziția instanței de fond precum că actul de evaluare cost-reparație nr. 4340 întocmit de SRL „General Expert” datat cu 18 februarie 2015 (f.d.91), prezentat de către CIA „Asito” SA, conform căruia costul pieselor și manoperei per total au fost evaluate la suma de 6877, 60 lei, nu poate fi reținut ca probă, deoarece a fost întocmit în absența părților și nici nu a fost adus la cunoștință.

Mai mult, procesul verbal de constatare a pagubelor a fost întocmit la data de 29 iulie 2014, la care pîrîtul nu a înaintat careva obiecții, fapt menționat și *supra*, pe cînd SRL „General Expert” a întocmit actul la data de 18 februarie 2015.

Astfel, Colegiul consideră corectă constatarea primei instanțe precum că suma de 815 lei solicitată de ÎM CIA „Transelit” SA în concretizările ulterioare, cu titlu de prejudiciu material, este justificată în raport cu probele prezentate de reclamant în acest sens.

De asemenea, Colegiul reține și temeinicia concluziei instanței de fond în partea admiterii pretenției de încasare a penalității în mărime de 1384, 20 lei din contul CIA „Asito” SA, rezultând din prevederile art. 6 alin. (6) al Legii cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006.

Conform art. 6 alin. (6) al Legii cu privire la asigurări nr. 407 din 21 decembrie 2006, în caz de încălcare a termenului de plată a indemnizației de asigurare sau a despăgubirii de asigurare din vina asigurătorului, acesta va plăti asiguratului, beneficiarului asigurării și/sau păgubitului, pentru fiecare zi de întârziere, penalitate de 0,1% din suma indemnizației sau despăgubirii.

Astfel, în condițiile legii, pentru încălcarea termenului de plată a despăgubirii de asigurare, în cazul contractului de asigurare CASCO, din vina asigurătorului acesta este obligat să achite penalitate în mărime de 0,1% pentru fiecare zi de întârziere.

Conform art. 629 Cod civil, penalitatea stabilită prin lege nu poate fi exclusă și nici micșorată anticipat prin acordul părților.

Tot aici, este de menționat că la determinarea perioadei pentru care urmează a fi încasată penalitatea, este necesar să se ia în considerare și prevederile art. 268 lit. a) Cod civil, conform căruia clauza penală urmează a fi încasată pentru perioada anterioară acțiunii, dar nu mai mare de 6 luni.

La caz, Colegiul consideră eronată aplicarea prevederilor art. 630 alin.(1) Cod civil - reducerea cauzei penale de către instanța de apel, deoarece despăgubirea de asigurare pretinsă în ordine de regres de către ÎM CIA „Transelit” SA de la CIA „Asito” SA constituia 7692, 60 lei. Însă, la data de 16 noiembrie 2015, după aproximativ 9 luni de la adresarea în instanța de judecată, CIA „Asito” SA a achitat o parte din aceasta și anume de 6877, 60 lei.

Prin urmare, este nefondată constatarea instanței de apel precum că penalitatea pretinsă este disproporționat de mare în raport cu suma datoriei la despăgubirea de asigurare, în condițiile când suma de 815 lei constituie diferența neachitată de către CIA „Asito” SA din suma pretinsă de către ÎM CIA „Transelit” SA cu titlu de despăgubire de asigurare în ordine de regres, care a fost achitată pentru pagubele aduse automobilului deteriorat ce aparține Veronicăi Bîrsan. Însă, suma de 815 lei nicidecum nu constituie datoria inițială per integral.

În speță, Colegiul reține ca fiind relevant argumentul recurentului precum că micșorarea penalității de către instanța de apel nu este întemeiat, or, obligația de neachitare în termen a despăgubirii de asigurare atrage după sine și obligația la plata penalității de întârziere.

Instanța de recurs consideră fondată concluzia primei instanțe și în partea încasării dobânzii de întârziere CIA „Asito” SA în beneficiul ÎM CIA „Transelit” SA în mărime de 1220,17 lei, or, conform art. 619 alin.(1) Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii.

Tot aici, este de remarcat că obligațiile asigurătorului, care rezultă din contractele de asigurare CASCO și obligatorie de răspundere civilă auto privind plata în termen a despăgubirilor, sînt obligații pecuniare, în privința cărora sînt aplicabile prevederile art. art. 619 și 1328 alin. (3) Cod civil.

Astfel, în afară de penalitatea care este prevăzută de lege, companiile de asigurare urmează să achite și dobânzi de întârziere pe toată perioada întârzierii, iar în cazul

acțiunilor în regres, dobânda de întârziere, ca și penalitatea achitată, rămîne pe seama asigurătorului.

La acest capitol, Colegiul apreciază ca fiind eronată concluzia instanței de apel precum că nu se poate pretinde dobânda de întârziere, deoarece suma nu ar fi fost certă și exigibilă, fiind litigioasă, în condițiile cînd pîrîtul și-ar fi manifestat dezacordul cu aceasta.

În acest sens, Colegiul reiterează că la întocmirea procesului verbal de constatare a pagubelor din 29 iulie 2014, CIA „Asito” SA din moment ce a luat cunoștință de acesta, nu a înaintat careva obiecții sau nu a manifestat dezacordul în privința cărorva poziții expuse în acesta și respectiv volumul de lucrări necesare întru repararea automobilului asigurat.

Astfel, la înaintarea acțiunii în instanța de judecată suma despăgubirii de asigurare pretinse de ÎM CIA „Transelit” SA în ordine de regres de la CIA “Asito” SA era certă și exigibilă, or, exprimarea dezacordului cu suma solicitată ulterior adresării în instanța de judecată, după expirarea a aproximativ 9 luni, nu poate influența certitudinea și exigibilitatea acesteia.

Mai mult, actul prezentat de către CIA “Asito” SA, care, în opinia pîrîtului, confirmă valoarea reală a prejudiciului rezultînd din costul lucrărilor de reparație a automobilului deteriorat este datat cu 18 februarie 2015 și întocmit ulterior procesului verbal de constatare a pagubelor din 29 iulie 2014, asupra căruia CIA “Asito” SA nu a avut careva obiecții.

La caz, Colegiul reține și argumentul recurentului precum că CIA “Asito” SA a fost somată despre executarea obligației de plată a despăgubirii de asigurare, însă la scadență această nu a fost executată.

Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia primei instanțe și în privința cheltuielilor de judecată, fiind încasate cu titlul de cheltuieli de judecată taxa de stat în mărime de 270 lei și cheltuielile pentru executarea documentului executoriu privind aplicarea măsurilor de asigurare în mărime de 2400 lei.

În conformitate cu art. 94 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut cîștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu art. 82 Cod de procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a pricinii.

În conformitate cu art. 90 Cod de procedură civilă, din cheltuielile de judecare a pricinii fac parte :a) sumele plătite martorilor, interpreților, experților și specialiștilor;b) cheltuielile de efectuare a cercetărilor la fața locului; c) cheltuielile de înștiințare și chemare a părților în judecată; d) cheltuielile de transport și de cazare suportate de părți și de alți participanți la proces în legătură cu prezentarea lor în instanță; e) cheltuielile suportate de cetățenii străini și de apatrizi în legătură cu plata interpretului dacă tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel; f) cheltuielile de căutare a pîrîtului; g) cheltuielile de efectuare a expertizei; h) cheltuielile de executare a actelor judiciare; i) cheltuielile de asistență juridică; j) cheltuielile de declarare a insolvenței; k) compensațiile pentru timpul de muncă pierdut; l) alte cheltuieli necesare, suportate de instanță și de participanții la proces.

Astfel, Colegiul reține că taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în instanța de judecată este confirmată prin ordinul de plată nr. 135 din 24 februarie 2015 (f.d.4), iar cheltuielile de executare pretinse pentru executarea documentului executoriu eliberat în baza încheierii din 02 martie 2015 a Judecătorei Rîșcani, mun.Chișinău privind aplicarea măsurilor de asigurare în prezenta pricină, se atestă prin ordinul de plată nr. 301 din 14 aprilie 2015, conform căruia pe contul executorului judecătoresc Valeriu Devderea au fost avansate cheltuielile de executare în sumă de 2400 lei (f.d.82).

Prin urmare, instanța de apel dispunând încasarea cheltuielilor de judecată doar în partea taxei de stat, a eludat a se expune asupra netemeinicii acestui capăt de cerere în partea încasării cheltuielilor pentru executare a documentului executoriu, în condițiile când acestea sunt confirmate și au fost suportate în cadrul procesului dat, argument invocat și de recurent.

La acest capitol, Colegiul consideră a fi relevant și argumentul recurentului precum că încheierea privind aplicarea măsurilor de asigurare din 02 martie 2015, în baza căreia a fost eliberat documentul executoriu prezentat la executare, a fost menținută prin decizia instanței de apel din 11 mai 2015.

Totodată, Colegiul consideră necesar de a încasa din contul CIA „Asito” SA în beneficiul ÎM CIA „Transelit” SA cu titlu de cheltuieli de judecată și suma de 135 lei achitată în ordine de recurs cu titlu de taxă de stat, confirmată prin ordinul de plată nr. 00000117 don 10 mai 2016 (f.d.144).

Concomitent, Colegiul relevă că în cadrul judecării pricinii, instanța de judecată a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

În circumstanțele de fapt și de drept menționate și avînd în vedere faptul că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material și procedural, aplicîndu-le eronat în raport cu circumstanțele pricinii, iar hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea normelor de drept material și procedural, cu verificarea și aprecierea probelor administrate în conformitate cu art. 130 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei contestate și menținerea în vigoare a hotărîrii primei instanțe, dispunînd și încasarea cheltuielilor de judecată suportate în ordine de recurs de recurent cu titlu de taxă de stat.

În baza celor expuse, în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f), art.445 alin.(3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni.

Se casează decizia din 13 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni împotriva Companiei Internaționale de Asigurări „ASITO” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Andrei

Toma cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare în ordine de regres, dobânda de întârziere, penalitatea de întârziere și a cheltuielilor de judecată, cu menținerea hotărârii din 28 decembrie 2015 a judecătorei Rîșcani, mun.Chișinău.

Se încasează suma de 135 lei (una suta treizeci și cinci lei) din contul Companiei Internaționale de Asigurări „ASITO” Societate pe Acțiuni în beneficiul Întreprinderii Mixte Compania Internațională de Asigurări „Transelit” Societate pe Acțiuni cheltuielile de judecată suportate în ordine de recurs cu titlu de taxă de stat.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală